

dobili tudi šotor za taborjenje pod jamo Studena. Društvo je s članki v Dolenjskem listu (Moškon, Vesel, Pavlič, Medle) stopilo iz jam v javnost in jo informiralo o naših obiskih v njih.

Sekcija jamarskega društva Kostanjevica je sicer izšla iz matičnega društva v Novem mestu, vendar moramo poznejši razcvet tedaj že Kostanjeviške jame pripisati samostojnemu Klubu jamarjev Kostanjevica na Krki. Kostanjeviška jama zasluži s turističnega in krasoslovnega vidika brez dvoma največjo pozornost, vendar bi ne bilo prav zanemariti drugih obiskanih jam, jih raziskati, izmeriti in izrisati ter podatke ohraniti.

Jamarski pionirji smo imeli v obravnavanih dveh letih kljub nevarnim spustom (Prepadna jama pri Banji Loki) mnogo sreče, saj ni bil nihče poškodovan. Tako želimo tudi sedanjim jamarjem.

Danilo Breščak: Spomin na ustanovitev jamarskega kluba

Jeseni 1962 so tudi v Novem mestu dozorele razmere za ustanovitev novega samostojnega kluba v sklopu Jamarske zveze Slovenije. Med mladimi, pa tudi že izkušenimi je bilo dosti interesa za raziskovanje jam. Ta interes je bil prisoten že več let. V tedanjem taborniškem klubu Strele jih je bilo nekaj, ki so se za jame močno zanimali, med njimi so bili tudi dr. Uroš Tršan, Jože Mikec in še nekateri.

Dne, ko se je odvijal ustanovni sestanek novomeškega kluba, se kar dobro spominjam. Jesenski, novembrski dan, nekoliko tmuren, kot je za ta letni čas običajno, proti večeru. Popoldan sem se doma, takrat smo stanovali na Bregu, pripravljal na naslednji šolski dan. Nenadoma se je na vratih pojavil bratranec Miran Marussig iz Ljubljane. Bili smo presenečeni. Takrat je bil star ravno dvakrat več kot jaz, okoli 30. Bil je izkušen alpinist in jamar, tudi z nekaterimi mednarodnimi izkušnjami. V imenu svojega ljubljanskega kluba je prišel na ustanovni sestanek kluba v Novem mestu, pa se je na kratek obisk ustavil še pri nas doma, saj takrat ni bilo ravno pogostih priložnosti za obisk sorodnikov. Beseda je dala besedo, povedal je, da prihaja na jamarski sestanek in me vprašal, kaj počnem v prostem času. "To bi bilo lahko nekaj zanimivega tudi zate," mi je dejal, in hitro sem bil pripravljen iti z njim. Med odraslimi nas je bilo tudi nekaj srednješolcev. Zapisnik ustanovnega sestanka - mislim, da je potekal v prostorih tedanjega DOZ-a na Glavnem trgu, kjer sta bila v službi Ivan Žgajnar in Lojze

Vzdušje na občnem zboru. Arhiv JK Novo mesto

Medle – je v arhivu kluba ohranjen in je bil v Dolenjskem krasu tudi že objavljen.

Postopoma smo pričeli z akcijami, s sobotnimi in z nedeljskimi obiski jam, vajami v meritvah in izdelavi načrtov, med tednom pa smo v klubskem prostoru tudi sami izdelovali nujno potrebno opremo, predvsem lestvice. Nekaterih pohodov, ki so sledili v plitvo dolenjsko podzemlje, se prav živo spominjam, tako na primer obiskov Velike in Male Prepadne na Brezovi rebri, Kotarjeve prepadne pri Stranski vasi, obiska Želnskih jam pri Kočevju, brezna na Mašunu pod Snežnikom, Modrijanovih pohodov, predvsem in posebej pa seveda večletnih raziskav Kostanjeviške jame nad izvirom Studene, kamor smo pogosto zahajali sredi šestdesetih. Postopoma smo jo raziskovali, dopolnjevali načrte in zapisnike, fotografirali, zajemali vzorce vode za analize, ki jih je delal g. Tršar v živilskem laboratoriju. Delo v zvezi z jamarstvom se je stopnjevalo vse do tega, da sem za zaključno nalogo v sklopu mature na novomeški gimnaziji leta 1966 izbral temo iz geografije pri prof. Ladi Črtalič, z naslovom Dolenjski kras, kjer je bila glavnina naloge namenjena prav Kostanjeviški jami. Delo v klubu je prispevalo k odločitvi, da sem si za študijsko smer najprej izbral geologijo.

Jamarstvo kot organizacija in speleologija kot raziskovalno področje sta me intenzivno zanimala kar nekaj let, predvsem v srednješolskih letih. Ko je naša generacija tedaj odšla na študij v Ljubljano, je klubsko delo za nekaj časa zastalo, kasneje pa se je živo nadaljevalo in se z generacijami danes aktivnih članov seveda še uspešneje nadaljuje. V tem času, ko jamarstvo le še z zanimanjem spremljam, me še posebno veseli, da se je z novimi raziskavami uspelo prebiti do aktivnega vodnega toka v Kostanjeviški jami, prepričan pa sem, da bo nekega dne najden tudi dostop v tiste dele podzemskega sistema Roga, ki povezuje Kočevsko polje z dolino Krke. Zato sedanjim aktivnim članom ob 40-letnici ustanovitve kluba želim uspeh prav tu, v Rogu.

Lojze Medle: Zanimiva noč v Studeni

Dolenjski list, 7. novembra 1963:

“Hladna jesenska noč je že prekrila dolino, kjer je vhod v najlepšo podzemsko jamo na Dolenjskem, “Studeno” pri Kostanjevici. Naloga tega dne je bila izmeriti drugi del jame in jo še bolj podrobno raziskati. Jama je bila skoraj vsem članom nepoznana, kajti samo dva izmed nas sva bila že v njej. Zato so ostali z nestrpnostjo čakali vodjo, da jim dovoli vstop.

Že v vhodnem rovu smo po približno 200 metrih poti naleteli na prvi vzpon, od katerega je pot vodila navpično navzdol. Tam smo uporabili jamarske lestvice, novinec Martin pa se je prvič spuščal po njih. Bil je zelo vesel, ko je srečno pristal tik ob prvem jezercu. Na licih se mu je pojavil nasmeh in že se je zagledal v strop nad jezercem, s katerega so viseli tanki, toda dolgi kapniki v obliki špagetov. Obšli smo prvo jezerce in po lepo oblikovanem hodniku prišli do drugega jezera, ki zapira pot v naslednji del jame. Toda nismo hodili dolgo. Iz nahrbtnika smo izvlekli gumijast čoln in ga napihnili. Naš spretni čolnar – moderni Haron – je kaj hitro premagal to zapreko. To je posebne vrste užitek in čast, ki ne doleti vsakogar. Na koncu jezera smo s pomočjo vrvi preplezali približno 5 metrov visok vzpon. Tedaj smo vstopili v Križno dvorano, kjer se razdeli jama v dva dela. Desni rov pelje v Kapniško dvorano. Kaj je tukaj napravila narava, se ne da opisati. Kapniške tvorbe najrazličnejših oblik, sigaste zavese, čudovito zasigana tla okoli največjega kapnika, ki so ga prejšnji raziskovalci imenovali Dedek Mraz, človeka tako privlačijo, da ga obide misel: Živel bi najraje tukaj, v svetu tišine.

“Pohitimo na delo, na merjenje v drugi del, saj je tudi tam lepo!” nas svari vodja odprave. In že smo pri drugem rovu, ki ga zapira deset metrov visok kamin, ki je še za tako spretnega